

ÄNGS- OCH HAGMARKER

Norbergs kommun

ISSN 0284-8813

LÄNSSTYRELSEN I VÄSTMANLANDS LÄN

Naturvård/miljöskydd

1992

721 86 VÄSTERÅS Tel 021-19 50 00

Nr 5: 8

Inventering av ängs- och hagmarker

Under sommaren 1988 har Lars-Thure Nordin inventerat ängs- och hagmarker i Norbergs kommun. Syftet med inventeringen är att ge ett bra kunskapsunderlag i arbetet med att bevara markslag som idag är starkt hotade.

Under inventeringen besöktes sammanlagt 37 objekt. Av dessa är 6 av klass I, 8 av klass II, 16 av klass III och 7 tillhör klass Ö (övriga). Objektens storlek varierar mellan 1 till 29 ha. Medelytan är ca 5 ha. Totalt utgör de inventerade ängs- och hagmarkerna en areal på 195 ha.

För information om

- * medverkande
 - * Västmanlands län
 - * skötsel/bevarande
 - * historia
 - * natur- och kulturvärden
 - * ord och begrepp
 - * inventeringsmetodik
 - * urvals- och värdekriterier
 - * naturtyper
 - * vegetationstyper
 - * källförteckning
 - * resultat för hela länet och kommunvis: antal objekt, arealer, fördelning mellan klasserna I, II och III, storleksfördelning, förekomst av naturtyper
 - * förteckning över samtliga objekt i länet
- hänvisas till **del 1** av den här redovisningen, **Ängs- och hagmarker Västmanlands län (länsstyrelsens informationsserie nr 5 1992)** och till naturvårdsverkets handbok, **Inventering av ängs- och hagmarker 1987.**

N O R B E R G

Avrinningsområde: Kolbäckån, Svartån och Dalälven

Norbergs kommun är en utpräglad skogstrakt med ett stort antal mindre sjöar. Öppna partier finns i begränsad omfattning i anslutning till sjöarna. Trakten är kuperad och ett stort antal vattendrag skär genom landskapet.

Värdefulla odlingslandskap, ur landskapsbildssynpunkt, finns t ex vid Olsbenning, Hästbäck, Örbäck och vid Långsjön.

I skogsmarken ger kalkförekomster lokalt upphov till rikare vegetationstyper med inslag av t ex hassel, alm och lind. En mycket rik flora kan uppträda i anslutning till kalkbrotten.

Området är en utpräglad bergslagsbygd, där järnhanteringen började tidigt. Bosättningen i trakten ökade under 1500-1600-talen.

I Högfors finns bruksmiljön till stora delar bevarad. I övrigt är inte bruksherrgårdarna vanliga i trakten. Adligt ägande har inte varit så vanligt som i grannkommunerna.

Bergsmansgårdarna är karaktäristiska för området. Gårdarna i Norbergs kommun ligger ofta samlade i byar. Vad som skiljer bergsmansgårdarna från övrig jordbruksbebyggelse är att det högre välstånd, som ägarna fick genom tackjärnsframställningen, markerades i påkostade mangårdsbyggnader.

I kommunen finns ett antal välbevarade bergsmansbyar bl a Livsdal och Olsbenning, som är av riksintresse för kulturmiljövården.

Samtliga ängs- och hagmarksobjekt i Norbergs kommun av klass I, II och III:

Objekt	Klass	Naturtyp(er)	Area (ha)	Urvalskriterier	
62001 Örbäck	2	ÖPPENHAG	3	A1BC	abdehij m
62002 Vikängen	3	ÖPPENHAG	3	A1C	abdhi m
62003 Lövåsen	3	SÖTSTRAN ÖPPENHAG	3	A1C	abdhi m
62004 Markusbo	3	TRBUSHAG ÖPPENHAG	5	A2C	abdfhij m
62005 Klingbo	3	TRBUSHAG ÖPPENHAG	2	A1C	abdhi m
62008 Långsjö	3	SÖTSTRAN BLANDHAG	3	A1C	abdhi m
62009 Hästbäck	1	ÖPPENHAG BLANDHAG	13	A1C	abdfhij m
62010 Rotfallet	3	ÖPPENHAG TRBUSHAG	3	A1C	abdhi
62011 Hökmora	3	ÖPPENHAG	1	A2C	abdhi m
62014 Haga	2	SÖTSTRAN ÖPPENHAG	6	A1C	abdfhi m
62015 Nickebo	3	SÖTSTRAN ÖPPENHAG	8	A1C	abdfhi m
62017 Olsbenning	2	TRBUSHAG BLANDHAG	3	A1C	abdhij m
62018 Olsbenning - Bågen	2	SÖTSTRAN ÖPPENHAG BLANDHAG	29	A2C	abdfhij m
62019 Snytsboån	3	SÖTSTRAN	6	A2C	abdfhi m
62020 Andersbenning	3	TRBUSHAG BLANDHAG	2	A2C	abdhij
62021 Ingolsbenning	2	BLANDHAG TRBUSHAG	2	A1B	adehi
62022 Gettjärnen	3	BJÖRKHAG	1	A2	adhi m
62025 Kallmora	1	ÖPPENHAG TRBUSHAG	5	A1C	abdfhij m
62026 Karsbo	1	ÖPPENHAG BJÖRKHAG	4	A2BC	abdehij
62028 Fragg	1	ÖPPENHAG BLANDHAG TRBUSHAG BETESKOG	19	A2BC	abdefhij
62029 Väster Djupkärre	1	ÖPPENHAG BJÖRKHAG BLANDHAG	11	A1C	abdfhij m
62030 Bråfors	3	ÖPPENHAG	3	A2C	abdhj m
62031 Årnebo	3	TRBUSHAG	1	A1	adhi
62032 Malmkärre	2	ÖPPENHAG BLANDHAG TRBUSHAG	7	B	bdefhij
62034 Hinsebo	2	ÖPPENHAG BJÖRKHAG TRBUSHAG	3	A1C	abdhij m
62036 Kylsbo	2	ÖPPENHAG BLANDHAG BETESKOG	16	A2C	abdfhi m
62037 Nordansjö	3	BLANDHAG	2	A2	adhi
62038 Rosendal	1	BLANDHAG	14	A1BC	abdefhij m

62039 Livsdal
62040 Hönsgärdet

	SÖTSTRAN				
	BJÖRKHAG				
3	BLANDHAG	2	A1	adhi	m
3	SÖTSTRAN	1	A2	adhi	

Antal objekt: 30

**Samtliga objekt i Norbergs kommun som tillhör klass Ö
(övriga, oklassade):**

Objekt	Naturtyp(er)	Area (ha)	Urvalskriterier	
62006 Kråkebo	TRBUSHAG	2	dh	m
62012 Vallsjön	TRBUSHAG	2	dh	m
62016 Laboda	SÖTSTRAN	3	A2	adh
62023 Öster Djupkärra	ÖPPENÄNG	1	B	bdehj m
62024 Bogärdet	BLANDHAG	1		bdh
	ÖPPENHAG			
	TRBUSHAG			
62027 Fraggen	BLANDHAG	3	dj	m
62033 Flängen	BLANDHAG	2	dhj	m
Antal objekt:		7		

62001 Örbäck

Värdeklass: 2

Församling: Karbenning

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori: ENSKILD

Koordinater: 6652 1517

Totalarea: 3 ha

Naturtyper: ÖPPENHAG

Landskap: Örbäck ligger i södra delen av ett större sammanhängande kulturlandskap som till större delen utgörs av öppna böljande dalgångar runt Svartån och dess tillflöden.

Naturtyper: Öppen hage.

Vegetationstyper: Rödvenhed, rödvenäng och tuvstarr-äng.

Flora: I trädskiktet förekommer sparsamt med asp, sälg, alm och klibbal. Bland örterna förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: luddhavre, ängshavre, darrgräs, grönvit nattviol, blåsuga, jungfrulin, låsbräken, gullviva, bockrot, vårbrodd, harstarr, piggstarr, prästkrage, m m.

Kulturhistoria: F d järnframställningsplatser, mulltimmerhytta vid Landforsen, vattenrännor, dammanläggningar och slaggrester. Äldre landsväg. Odlingsrösen.

Nuvarande hävd: Båda delobjekten är måttligt till väl hävdade genom bete.

Ingrepp/påverkan: Markerna är, med smärre undantag, opåverkade av kvävegödselmedel.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: I de naturliga fodermarkerna vid Örbäck förekommer en rik och av handelsgödsel opåverkad flora. Den betade tuvstarrängen utgör en för trakten ovanlig vegetationstyp. I Örbäcks by, som ligger i ett vackert böljande odlingslandskap, förekommer ett flertal lämningar från äldre tiders järnframställning.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 B C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d e h i j m

Befintligt skydd och planeringsstatus

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 1

ÄNGS- OCH HAGMARKER I VÄSTMANLANDS LÄN

62002 Vikängen

Värdeklass: 3

Församling: Karbenning

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori: ENSKILD

Koordinater: 6652 1518

Totalarea: 3 ha

Naturtyper: ÖPPENHAG
SÖTSTRAN

Landskap: Vikängen, som hör till Örbäcks by, är belägen i en öppen och svagt böljande sluttning ner mot Långsjöns södra strand.

Naturtyper: Öppen hage och sötvattenstrandäng.

Vegetationstyper: Vid Vikängen förekommer rödvenhed, lågstarräng, tuvtäteläng och högstarräng, samt en variant av kortskottvegetation i strandzonen.

Flora: I trädsiktet finns mindre grupper av tall. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, piggstarr, harstarr, ängsfryle, hirsstarr, ormrot, prästkrage, ängsklocka, skogsklöver, ängsskallra, gråfibbla, rödklint, blåsuga och ängsviol.

Kulturhistoria: Se objekt 62001. Objektet har förmodligen mycket lång kontinuitet som naturlig fodermark. Fuktängen nyttjades tidigare som sidvallsäng.

Nuvarande hävd: Objektet är måttligt till väl hävdad genom bete.

Ingrepp/påverkan: Markerna är inte påverkade av kvävegödselmedel.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Vikängen, som till större delen är välhävdade genom bete, hyser ett flertal slätter- och betesgynnade växtarter och vegetationstyper. Vikängen ingår i det kulturhistoriskt intressanta området mellan Hästbäck och Långsjö. Landskapsbilden vid Långsjön är påfallande vacker.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödskriterier (ej rangordnade): a b d h i m

— Befintligt skydd och planeringsstatus —

62003 Lövåsen	Värdeklass: 3
Församling: Karbenning	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6657 1520
Totalarea: 3 ha	Naturtyper: ÖPPENHAG TRBUSHAG

Landskap: Lövåsen är belägen vid ett småkuperat höjdområde i utkanten av ett öppet, större sammanhängande odlingslandskap.

Naturtyper: Öppen hage samt annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Vid Lövåsen förekommer rödvenäng med inslag av partier med rödvenhed-rished, gräs-lågstarräng och tuvtåteläng.

Flora: I de trädbevuxna partierna förekommer björk, tall och gran, samt sly av olika slag. Buskar av en och svarta vinbär förekommer sparsamt. I örtfloran finns ett flertal slätter- och betesgynnade arter: ängsfryle, vårbrodd, stagg, hirsstarr, darrgräs, ormrot, liten blåklocka, stor blåklocka, ängsskallra, ängsvädd, gökärt, ängsviol, vårfingerört, prästkrage, harstarr.

Kulturhistoria: Objektet har förmodligen lång kontinuitet som betesmark. I betesmarken ingår delar som varit åker.

Nuvarande hävd: Större delen av objektet är välhävdad genom bete.

Ingrepp/påverkan: De naturliga fodermarkerna är inte påverkade av kvävegödselmedel.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Lövåsen är vackert belägen i utkanten av ett öppet odlingslandskap. I de delvis igenväxande hagmarkerna finns en rik och av handelsgödsel opåverkad flora. Lövåsens höjdparter är delvis hotade av total igenväxning. Där finns stora möjligheter till upprövning och utökning av betesmarken.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d h i m

Befintligt skydd och planeringsstatus

--

62004 Markusbo	Värdeklass: 3
Församling: Karbenning	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori:	Koordinater: 6657 1520
Totalarea: 5 ha	Naturtyper: ÖPPENHAG TRBUSHAG

Landskap: Markusbo är en ensamliggande gård som ingår i det vidsträckta kulturlandskapet mellan Vallsjön och Lilla Klingen. Gården är delvis omgiven av skogsmark.

Naturtyper: Öppen hage samt annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Vid Markusbo förekommer rödvenhed, rödvenäng och gräs-lågstarräng.

Flora: Trädskiktet domineras av björk, dessutom finns tall, gran, asp och sälg. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, harstarr, ängsfryle, ängsskallra, prästkrage, blåsuga, pillerstarr, gråfibbla, kattfot, ängsviol, bockrot, ängsklocka, liten blåklocka, revfibbla, ögontröst och ängsvädd.

Kulturhistoria: I området har hyttverksamhet förekommit (Klingbo hytta). I betesmarkerna förekommer en fägata och en del utgörs av äldre åkrar.

Nuvarande hävd: Delobjekten 1 och 3 är välhävdade medan delobj 2 är svagt hävdat.

Ingrepp/påverkan: De naturliga fodermarkerna är inte påverkade av kvävegödselmedel. Vid delobjekt 3 förekommer diken.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Markusbo hyser en rik och av handelsgödsel opåverkad flora. De trädbevuxna partierna är idag delvis igenväxta och kan efter lämpliga röjningsåtgärder utvecklas till verkligt fin hagmark. Inom de partier som öppnats är vegetationen rik. Stora delar av den gamla åkermarken har naturaliserats.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d f h i j m

Befintligt skydd och planeringsstatus

62005 Klingbo

Värdeklass: 3

Församling: Karbenning

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori:

Koordinater: 6658 1520

Totalarea: 2 ha

Naturtyper: TRBUSHAG
ÖPPENHAG

Landskap: Klingbo är centralt beläget i det vidsträckta kulturlandskapet mellan Vallsjön och Lilla Klingen. Terrängen är svagt böljande och i västra delen av objektet finns en skogbevuxen drumlin.

Naturtyper: Öppen hage samt annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Rödvenhed och rödvenäng.

Flora: I trädskiktet finns tall, björk, rönn och asp. I örtfloran förekommer ett flertal slåtter- och betesgynnade arter: vårbrodd, luddhavre, bockrot, liten blåklocka, stor blåklocka, ormrot, ängsviol, gökärt, prästkrage, ängsvädd, värfingerört, kattfot och blåsuga.

Kulturhistoria: -

Nuvarande hävd: Större delen av objektet är välhävdad genom bete. I mindre tätbeskogade partier är hävden svag.

Ingrepp/påverkan: Inom en del märks svag gödselpåverkan (f d åkermark).

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Klingbo hyser en rik och av handelsgödsel opåverkad flora. Objektet, som har stor betydelse för landskapsbilden, är delvis i behov av röjnings- och gallringsåtgärder. (Strax utanför objektet ligger Hökmora hembygdsgård).

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödskriterier (ej rangordnade): a b d h i m

Befintligt skydd och planeringsstatus

--

62008 Långsjö	Värdeklass: 3
Församling: Karbenning	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori:	Koordinater: 6653 1520
Totalarea: 3 ha	Naturtyper: SÖTSTRAN BLANDHAG

Landskap: Långsjö är en ensamliggande gård, belägen på ett höjdparti, mitt i ett öppet, större sammanhängande, odlingslandskap, på sluttningarna mot Långsjöns norra strand.

Naturtyper: Sötvattenstrandäng och blandlövhage.

Vegetationstyper: Tuvtåteläng, högstarräng och rödvenhed.

Flora: I blandlövhagen domineras trädskiktet av björk, dessutom finns asp, rönn, hägg och gråal. I buskskiktet förekommer brakved. I örtfloran förekommer ett antal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, luddhavre, ängshavre, ängsfryle, harstarr, ängsklocka, liten blåklocka, skogsklöver, nattviol och ängsviol.

Kulturhistoria: Mellan gården och sjön finns en vikingagrav (?).

Nuvarande hävd: Inom en del är hävden måttlig genom bete med nötkreatur, annars saknas hävd.

Ingrepp/påverkan: Vid delobj 1 finns svag gödselpåverkan genom läckage från de näraliggande åkermarkerna. Även diken förekommer.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Långsjös högsta värden torde ligga i betydelsen för den mycket vackra landskapsbilden. Betesmarkerna vid Sjöviken har vissa utvecklingsmöjligheter och kan efter hårdare betestryck bli mycket värdefull. Blandlövhagen har, trots långt gången igenväxning, intressant flora med utvecklingsmöjligheter.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d h i m

— Befintligt skydd och planeringsstatus —

62009 Hästbäck	Värdeklass: 1
Församling: Karbenning	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6653 1516
Totalarea: 13 ha	Naturtyper: ÖPPENHAG BLANDHAG

Landskap: Hästbäck ligger i västra delen av ett större sammanhängande kulturlandskap, som till större delen utgörs av öppna, böljande dalgångar runt Svartån och dess tillflöden.

Naturtyper: Öppen hage samt blandlövhage.

Vegetationstyper: Rödvenhed, rödvenäng och tuvtäteläng.

Flora: I trädskiktet förekommer asp, björk, gråal, lönn, hägg, sälg, tall och gran. I buskskiktet finns mindre förekomster av enbuskar, skogstry, humle, olvon, rosor, druvfläder, brakved och trubbhagtorn. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, luddhavre, ängshavre, stagg, darrgräs, knägräs, harstarr, knagglestarr, piggstarr, hirsstarr, vårstarr, ängsfryle, ängsskallra, ormrot, brudborste, prästkrage, rödklint, skogsklöver, ängsklocka, liten blåklocka, stor blåklocka, blåsuga, gråfibbla, låsbräken, bockrot, ängsvädd, gökärt, gullviva, ängsviol och jungfrulin. Vid Hästbäck finns dessutom den hotade arten luden johannesört.

Kulturhistoria: Se objekt 62001. I objektet förekommer äldre åkrar, odlingsrösen, husgrunder, en lada och en trädgårdesgård.

Nuvarande hävd: Markerna är till ca halva arealen väl hävdade genom bete och/eller slätter. Den resterande delen är svagt-måttligt hävdad.

Ingrepp/påverkan: De naturliga fodermarkerna är inte påverkade av kvävegödselmedel. Till vissa delar förekommer svag påverkan av gödsel och då främst på f d åkermark. Diken förekommer.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Hästbäck hyser en mycket rik och av handelsgödsel opåverkad flora med mängder av slätter- och betesgynnade arter. Vid Hästbäcks by, som ligger i ett vackert böljande odlingslandskap, förekommer ett flertal lämningar från äldre tiders järnframställning och jordbruk.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödskriterier (ej rangordnade): a b d f h i j m
Befintligt skydd och planeringsstatus

Objekt i länsstyrelsens naturvårdsplan: 62:52 II

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 1

62010 Rotfallet

Värdeklass: 3

Församling: Karbenning

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori:

Koordinater: 6661 1521

Totalarea: 3 ha

Naturtyper: ÖPPENHAG
TRBUSHAG

Landskap: Rotfallet utgörs av ett småkuperat, mindre odlingslandskap, beläget i skogsbyggena norr om St Klingbo.

Naturtyper: Vid Rotfallet finns öppen hage samt annan träd- och buskbärande hagmark (betad skog).

Vegetationstyper: Rished, rödvenäng och tuvtåteläng.

Flora: I de trädbevuxna partierna finns tall, gran, rönn, björk, gråal samt diverse fruktträd. I örtfloran förekommer ett antal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, prästkrage, ängsskallra, ängsklocka, brudborste, gökärt, liten blåklocka, ängsviol och rödklint.

Kulturhistoria: I betesmarkerna finns husgrunder efter äldre bebyggelse.

Nuvarande hävd: Markerna är överlag välhävdade genom bete.

Ingrepp/påverkan: -

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Betesmarkerna vid Rotfallet, som till största delen utgörs av naturaliserad åkermark, hyser en intressant flora med flera slätter- och betesgynnade växter. I betet ingår dessutom ett skogbevuxet höjdparti där även rester av äldre bebyggelse förekommer. Objektet har stor betydelse för landskapsbilden.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d h i

Befintligt skydd och planeringsstatus

--

62011 Hökmora

Värdeklass: 3

Församling: Karbenning

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori:

Koordinater: 6659 1520

Totalarea: 1 ha

Naturtyper: ÖPPENHAG

Landskap: Hökmora ligger i norra delen av det vidsträckta kulturlandskapet mellan Vallsjön och Lilla Klingen.

Naturtyper: Öppen hage (annan öppen äng).

Vegetationstyper: Vid Hökmora finns en övergång mellan hållmarkstorräng och fårsvingeltorräng, rödvenäng.

Flora: I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, darrgräs, stagg, luddhavre, rödkämpar, femfingerört, liten blåklocka, gråfibbla och prästkrage.

Kulturhistoria: -

Nuvarande hävd: Objektet hävdas av både bete och slätter, dock inte årligen.

Ingrepp/påverkan: -

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Hökmora hyser en rik och av handelsgödsel opåverkad flora. Den mycket värdefulla torrängsvegetationen närmast vägen, har de senaste åren hävdats med både slätter och bete, dock inte varje år. Objektet utnyttjas då och då som festplats av byns befolkning.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d h i m

Befintligt skydd och planeringsstatus

--

62014 Haga	Värdeklass: 2
Församling: Karbenning	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6658 1516
Totalarea: 6 ha	Naturtyper: SÖTSTRAN ÖPPENHAG

Landskap: Haga ingår i det vidsträckta kulturlandskap som omger Svartån och Labodasjön. Objektet är beläget vid Labodasjöns norra strand intill Svartåns inlopp i sjön.

Naturtyper: Sötvattenstrandäng (mad) och öppen hage.

Vegetationstyper: En mosaik av fårsvingelhed, rödvenäng, tuvtåteläng, gräs-lågstarräng och högstarräng.

Flora: I trädsiktet förekommer enstaka träd av klibbal och asp. Bland buskarna videarter. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, hirsstarr, harstarr, ängsfryle, gökärt, skogsklöver, liten blåklocka, bockrot, rödklint, ormrot, prästkrage, revfibbla, kattfot och ängsvädd.

Kulturhistoria: Den mycket välskötta gården ger intryck av att utgöra genuin gårdsmiljö.

Nuvarande hävd: Markerna är överlag välhävda genom bete.

Ingrepp/påverkan: Delvis svagt påverkat av kvävegödselmedel.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Betade strandängar är en för trakten mycket ovanlig naturtyp. Vid Haga är strandängarna dessutom överlag välhävda med mosaikartade växtsamhällen, be vuxna med flera hävdberoende arter. Vacker landskapsbild.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d f h i m

Befintligt skydd och planeringsstatus

62015 Nickebo

Värdeklass: 3

Församling: Karbenning

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori: ENSKILD

Koordinater: 6657 1516

Totalarea: 8 ha

Naturtyper: SÖTSTRAN
ÖPPENHAG

Landskap: Nickebo ingår i det vidsträckta kulturlandskap som omger Svartån och Labodasjön. Objektet är beläget på sluttningarna mot Labodasjöns västra strand.

Naturtyper: Sötvattenstrandäng och öppen hage.

Vegetationstyper: Rödvenäng, tuvtäteläng och högstarräng.

Flora: I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, ängsfryle, harstarr, ängsklocka, ängsvädd, ormrot, kattfot och bockrot.

Kulturhistoria: Nickebo är en gammal bergsmansby där hyttverksamhet bedrivits. Hyttan omnämndes på 1500-talet. Gården ger intryck av att utgöra en genuin gårdsmiljö.

Nuvarande hävd: Markerna är välhävdade genom bete.

Ingrepp/påverkan: De gamla åkermarkerna indikerar svag gödselpåverkan. Diken förekommer.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De välhävdade betesmarkerna vid Nickebo är naturskönt belägna mellan gården och Labodasjön. Den betade strandängen är, ur biologisk synpunkt, objektets mest värdefulla del. Där förekommer ett flertal arter bundna till slätter och bete. Strandängen nyttjades förr som slätteräng.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d f h i m

Befintligt skydd och planeringsstatus

--

ÄNGS- OCH HAGMARKER I VÄSTMANLANDS LÄN

62017 Olsbenning	Värdeklass: 2
Församling: Karbenning	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6661 1516
Totalarea: 3 ha	Naturtyper: TRBUSHAG BLANDHAG

Landskap: Olsbenning ligger i ett svagt kuperat kulturlandskap mellan sjöarna Dammen och Bågen.

Naturtyper: Blandlövhage samt annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Rödvenhed, rödvenäng och rished.

Flora: I de delvis tätbevuxna hagarna finns asp, björk, rönn, hägg, tall och gran. Buskar av en förekommer sparsamt. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, luddhavre, harstarr, ängsfryle, gökärt, brudborste, liten blåklocka, stor blåklocka, prästkrage, bockrot, gråfibbla, backnejlika, norrlandsviol, ängsvädd och skogsklöver.

Kulturhistoria: Olsbenning är en bergsmansby, där man bedrivit hyttverksamhet och hammarsmide. Flera kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Odlingsrösen.

Nuvarande hävd: Markerna är överlag välhävdade genom bete. I tätbevuxna partier är hävden svag.

Ingrepp/påverkan: Markerna är inte påverkade av kvävegödselmedel.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Olsbenning hyser en rik och av handelsgödsel opåverkad flora. Flera av hagarna hotas av igenväxning och är i behov av vårdåtgärder. Den vackert belägna byn har stort kulturhistoriskt intresse.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d h i j m

Befintligt skydd och planeringsstatus

Riksobjekt för K

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 7

62018 Olsbenning - Bågen	Värdeklass: 2
Församling: Karbenning	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6660 1515
Totalarea: 29 ha	Naturtyper: SÖTSTRAN ÖPPENHAG BLANDHAG

Landskap: Objektet är beläget på de flacka översvämningsmarkerna runt Svartåns tillflöde i sjön Bågen. Objektet omges av dels öppna dels igenväxande kulturmarker.

Naturtyper: Sötvattenstrandäng, öppen hage samt blandlövhage.

Vegetationstyper: På fastmarken förekommer rödvenhed, rödvenäng, tuvtåteläng och högörtäng. Våtmarkerna utgörs av en mosaik av tuvtåteläng, gräs-lågstarräng, högörtäng, högstarräng, öppet fastmattekärr och öppet mjukmattekärr.

Flora: Det igenväxande trädskiktet består av glasbjörk, vårtbjörk, klibbal, gråal, asp, hägg och rönn. I buskskiktet finns videarter och pors. I örtfloran förekommer ett antal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, ängsklocka, stor blåklocka, gökärt, prästkrage, ängsvädd, ängsskallra, rödklint och ögontröst.

Kulturhistoria: Se objekt 62017.

Nuvarande hävd: Markerna är överlag svagt hävdade genom bete. Inom smärre områden är hävden bättre.

Ingrepp/påverkan: Objektet utgörs av eutrof miljö, varför eventuell gödselpåverkan är svårbedömd. Diken förekommer.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Sötvattenstrandängarna vid sjön Bågen är bygdens största, hävdade strandäng. Med anledning av detta, sammantaget med att objektet dessutom ingår i Svartåns vattensystem, bör bevarandevärdena utgöra högsta värde. Strandängarna är delvis i starkt behov av vårdåtgärder som röjning, gallring samt ett hårdare betestryck.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d f h i j m

Befintligt skydd och planeringsstatus

	Riksobjekt för	K
Objekt i länsstyrelsens naturvårdsplan:	62:45	III
Objekt i kulturminnesvårdsprogram:	7	

62019 Snytsboån

Värdeklass: 3

Församling: Karbenning

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori:

Koordinater: 6654 1512

Totalarea: 6 ha

Naturtyper: SÖTSTRAN

Landskap: Snytsboån ligger i en öppen dalsänka nordväst om Snytsbo by. Ån sammanbinder sjöarna Hällingen och Snyten. I omgivningarna finns skogklädda höjdparter.

Naturtyper: Sötvattenstrandäng.

Vegetationstyper: Vid Snytsboån förekommer tuvtåteläng, gräs-lågstarräng och högstarräng.

Flora: I det glesa trädskiktet finns klibbal, sälg och glasbjörk. I buskskiktet videarter. I örtfloran förekommer ett antal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, harstarr, knagglestarr, ängsfryle, ängsvädd och ängsklocka.

Kulturhistoria: I byn Snytsbo har man bedrivit hyttverksamhet och hammarsmide. Kulturhistoriskt intressanta byggnader. Objektet nyttjades förr som slätteräng.

Nuvarande hävd: Vid inventeringsbesöket saknades hävd, men av stängslen att döma nyttjas markerna för bete.

Ingrepp/påverkan: -

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Strandängarna vid Snytsboån har vissa biologiska värden och kan, efter mer kontinuerlig hävd, utgöra högt värde, både ur naturvårdssynpunkt och för landskapsbilden.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d f h i m

Befintligt skydd och planeringsstatus

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 31

62020 Andersbenning

Värdeklass: 3

Församling: Norberg

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori: DOMÄNF

Koordinater: 6668 1514

Totalarea: 2 ha

Naturtyper: TRBUSHAG
BLANDHAG

Landskap: Andersbenning utgörs av ett småkuperat, öppet kulturlandskap mellan Lillsjön och Storsjön.

Naturtyper: Blandlövhage samt annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Fårsvingelhed, variant av hållmarks-torräng, rished och rödvenäng.

Flora: I trädskiktet förekommer björk, asp, rönn, sälg, tall och gran. I buskskiktet tämligen rikligt med enbuskar samt sparsamt med olvon. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: luddhavre, vårbrodd, darrgräs, ängsfryle, ängsklocka, liten blåklocka, stor blåklocka, gökärt, ängsvädd, bockrot, skogsklöver, ängsviol, brudborste, ormrot och prästkrage.

Kulturhistoria: Andersbenning omnämndes på 1500-talet som hyttplats. Sluttningen mot Lillsjön nyttjades förr som slättermark. Odlingsrösen. Gammal (?) jordkällare.

Nuvarande hävd: Markerna är till ca halva arealen välhävdade genom bete. Den andra halvan saknar hävd.

Ingrepp/påverkan: Markerna är inte påverkade av kvävegödselmedel.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Andersbenning hyser en rik och av handelsgödsel opåverkad flora. Norra delen av objektet är idag ohävdad och vildvuxet, dock med stora förutsättningar att utvecklas. Efter lämpliga vårdåtgärder, t ex röjning, gallring och beteshävd, kan värdena återskapas.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2 C

Stödskriterier (ej rangordnade): a b d h i j

Befintligt skydd och planeringsstatus

--

ÄNGS- OCH HAGMARKER I VÄSTMANLANDS LÄN

62021 Ingolsbenning

Värdeklass: 2

Församling: Norberg

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori: ENSKILD

Koordinater: 6672 1510

Totalarea: 2 ha

Naturtyper: BLANDHAG
TRBUSHAG

Landskap: Ingolsbennings by är belägen mitt i ett mer eller mindre sammanhängande odlingslandskap mellan Gettjärnen och Lillsjön. I omgivningarna finns stora skogsbygder.

Naturtyper: Blandlövhage, delvis annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Fårsvingel-torräng och variant av stagghed.

Flora: I trädskiktet förekommer björk, gråal, sälg, gran och diverse fruktträd. Buskar av en förekommer sparsamt. I örtfloran förekommer ett antal slätter- och betesgynnade arter: stagg, liten blåklocka, gråfibbla, femfingerört och rödkämpar.

Kulturhistoria: Hyttverksamhet från 1500-talet till 1812. Ruiner och slaggvarphögar. Husgrunder. Engelbrektsstenen.

Nuvarande hävd: Markerna är till större delen välhävdade genom bete.

Ingrepp/påverkan: Bland husgrunderna ovanför Engelbrektsstenen finns tydlig gödselpåverkan i form av jätteuppslag med brännässla.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: I betesmarkerna ovanför Engelbrektsstenen finns flera intressanta växtsamhällen varvade med kulturhistoriskt värdefulla lämningar. En utökning av betesmarkerna mot det ovanför befintliga hygget är att rekommendera.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 B

Stödkriterier (ej rangordnade): a d e h i

— Befintligt skydd och planeringsstatus —

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 16

62022 Gettjärnen

Värdeklass: 3

Församling: Norberg

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori: ENSKILD

Koordinater: 6672 1509

Totalarea: 1 ha

Naturtyper: BJÖRKHAG

Landskap: Gettjärnen ligger i södra delen av det mer eller mindre sammanhängande odlingslandskapet runt Ingolsbenning. Objektet är vackert beläget mellan gården och sjön.

Naturtyper: Björkhage.

Vegetationstyper: Rödvenhed och rished.

Flora: Björk dominerar trädskiktet, dessutom finns enstaka tall och gran. I buskskiktet förekommer en. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, hirsstarr, ängsklocka, liten blåklocka, stor blåklocka, gökärt, ängsvädd, brudborste, rödklint, prästkrage och bockrot.

Kulturhistoria: Gården ger intryck av att utgöra en genuin gårdsmiljö.

Nuvarande hävd: Objektet hävdas enbart genom gallring och röjning.

Ingrepp/påverkan: -

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Den vackert belägna björkhagen vid Gettjärnens norra strand hyser en rik flora och bör utgöra lämpligt restaureringsobjekt passande en mindre fårbesättning.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2

Stödkriterier (ej rangordnade): a d h i m

Befintligt skydd och planeringsstatus

--

62025 Kallmora	Värdeklass: 1
Församling: Norberg	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6666 1507
Totalarea: 5 ha	Naturtyper: ÖPPENHAG TRBUSHAG

Landskap: Kallmora by präglas av ett småkuperat, ålderdomligt kulturlandskap uppdelat av spridda gårdar med mellanliggande jordbruksmarker och skogspartier.

Naturtyper: Öppen hage och annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: En mosaik av hållmarks-torräng, fårsvingeltorräng, stagg-torrhed, rished, rödvenäng och tuvtäteläng.

Flora: I trädskiktet förekommer tall, björk, rönn, asp, hägg och gran. I buskskiktet en och rosor. Örtdfloran är rik med mängder av växter bundna till slåtter- och beteshävd: darrgräs, luddhavre, vårbrodd, stagg, prästkrage, ängsklocka, liten blåklocka, backnejlika, mandelblomma, gråfibbla, femfingerört, vårfingerört, gökärt, gullviva, bockrot, harstarr, ängsfryle, ängsvädd, ormrot, ögontröst, brudborste, smörbollar, blåsuga, ängsskallra, jungfrulin, kattfot, samt den hotade arten fältgentiana.

Kulturhistoria: Välbevarade bergsmansgårdar, små flikiga åkrar, stengärdesgårdar, trägårdesgårdar, husgrunder, odlingsrösen, gamla byvägar m m.

Nuvarande hävd: Inom objektet är ca halva arealen måttligt hävdad genom bete. Den andra halvan är svagt hävdad.

Ingrepp/påverkan: Markerna är inte påverkade av kvävegödselmedel.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Det gamla kulturlandskapet vid Kallmora har mycket höga biologiska och kulturhistoriska värden. I de blomsterrika hagmarkerna förekommer mängder av arter bundna till slåtter och bete, varvade med ett flertal lämningar av människors aktivitet i äldre tider. Delar av objektet är idag svagt hävdade och i behov av vårdåtgärder.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d f h i j m

— Befintligt skydd och planeringsstatus —

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 14

62026 Karsbo	Värdeklass: 1
Församling: Norberg	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori:	Koordinater: 6668 1506
Totalarea: 4 ha	Naturtyper: ÖPPENHAG BJÖRKHAG

Landskap: Gården Karsbo är belägen på ett höjdparti i norra delen av ett långsträckt, delvis igenväxande, odlingslandskap.

Naturtyper: Öppen hage och björkhage.

Vegetationstyper: Variant av staggtorrhet, rödvenäng, gräs-lågstarräng och tuvtåteläng.

Flora: I trädskiktet dominerar björk och dessutom finns gråal, tall och gran. Örtfloran är mycket rik med mängder av arter bundna till slätter och bete: våbrodd, knägräs, stagg, darrgräs, hirsstarr, harstarr, ängsfryle, ängsklocka, liten blåklocka, ängsskallra, ängsvädd, brudsporre, jungfrulin, ormrot, mandelblomma, blåsuga, ängsviol, gökärt, brudborste, slätterblomma, gråfibbla, prästkrage, vårfingerört, kattfot, samt rikligt av den hotade arten fältgentiana (även vitblommig).

Kulturrehistoria: Karsbo är en bergsmansby, där man bedrivit hyttverksamhet.

Nuvarande hävd: Markerna är överlag svagt hävdade genom bete.

Ingrepp/påverkan: Mindre diken förekommer.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Karsbo hyser en mycket rik och av handelsgödsel opåverkad flora. I objektet förekommer inslag av för trakten ovanliga växtsamhällen beväxna med ett flertal ovanliga växter. Dessa marker är idag hotade av igenväxning och i starkt behov av vårdåtgärder som röjning, hårdare betestryck och/eller slätter.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2 B C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d e h i j

Befintligt skydd och planeringsstatus

--

62028 Fragg	Värdeklass: 1
Församling: Norberg	Topografisk karta: 12 F SO
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6667 1499
Totalarea: 19 ha	Naturtyper: ÖPPENHAG BLANDHAG TRBUSHAG BETESKOG

Landskap: Byn Fragg omfattas av ett småkuperat kulturlandskap mellan sjöarna Fraggen, St Fraggstjärnen, samt Övre och Nedre Dammsjön. I byns omgivning finns stora skogsområden.

Naturtyper: En mosaik av öppen hage, blandlövhage, annan träd- och buskbärande hagmark, samt betad skog.

Vegetationstyper: Vid Fragg förekommer fårsvingelhed, variant av stagghed, rished, rödvenäng, löv-barr-blandskog och tallmosse.

Flora: I de trädbevuxna partierna dominerar gran och dessutom finns björk, asp, rönn, sälg och tall. Buskar av en förekommer sparsamt. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: stagg, vårbrodd, prästkrage, blåsuga, ängsvädd, gråfibbla, liten blåklocka, ängsklocka, backnejlika, brudborste och femfingerört.

Kulturhistoria: F d bergsmansby. Markerna runt Fragg ger ett ålderdomligt intryck. I betesmarkerna finns bl a jättelika odlingsrösen, äldre åkrar och stengärdesgård.

Nuvarande hävd: Markerna vid Fragg är beteshävdade av får och hästar. Ungefär halva arealen är svagt hävdad medan den andra halvan är måttligt till väl hävdad.

Ingrepp/påverkan: Närmast gården finns ett smärre, gödselpåverkat parti.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Fragg har mycket höga biologiska och kulturhistoriska värden. I betesmarkerna, som till större delen domineras av hedvegetation, förekommer inslag av för trakten ovanliga växtsamhällen, samt ett flertal lämningar av människors aktivitet i äldre tider. Delar av objektet är i starkt behov av vårdåtgärder som röjning, gallring etc.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2 B C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d e f h i j

Befintligt skydd och planeringsstatus

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 18

62029 Väster Djupkärra

Värdeklass: 1

Församling: Norberg

Topografisk karta: 12 F SO

Markägarkategori: DOMÄNF

Koordinater: 6660 1499

Totalarea: 11 ha

Naturtyper: ÖPPENHAG
BJÖRKHAG
BLANDHAG

Landskap: Väster Djupkärra är en mindre by, avsidet belägen vid Vasstjärnen, i skogsbygderna väster om Norberg.

Naturtyper: En mosaik av öppen hage, björkhage och blandlövhage, samt betad skog.

Vegetationstyper: I de variationsrika betesmarkerna finns en mosaik av torra till fuktiga marker: fårsvingel-torräng, fårsvingelhed, rödvenhed, rödvenäng, örtrik variant av rödvenäng, gräs-lågstarräng, tuvtäteläng och högstarräng.

Flora: I trädskiktet dominerar vårtbjörk och glasbjörk. Dessutom finns ask, lönn, gråal, rönn, hägg, asp, sälg, tall och gran. I buskskiktet sparsamt med en och videarter. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, darrgräs, stagg, luddhavre, harstarr, hirsstarr, ängsfryle, rödkämpar, backnejlika, ängsklocka, liten blåklocka, stor blåklocka, gråfibbla, femfingerört, prästkrage, gökärt, bockrot, skogsklöver, ögontröst, ängsvädd, ormrot och ängsviol.

Kulturhistoria: F d bergsmansby med hytta och stångjärnshammare. I betesmarkerna förekommer äldre åkrar, en lada och odlingsrösen.

Nuvarande hävd: Markerna är hävdade genom bete, varav ca halva arealen är välhävdad medan den andra halvan är svagt till måttligt hävdad.

Ingrepp/påverkan: -

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Väster Djupkärra hyser en rik och av handelsgödsel opåverkad flora. Förutom de rent biologiska aspekterna finns det i Väster Djupkärra mycket höga kulturhistoriska värden. En vacker gårdsmiljö med värdefulla byggnader, omgiven av ett ålderdomligt odlingslandskap, samt flera lämningar av människors aktivitet i äldre tider både från bergshantering och odlingsmödor. Vissa partier är i behov av vårdåtgärder.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d f h i j m

Befintligt skydd och planeringsstatus

Objekt i länsstyrelsens naturvårdsplan: 62:32 III

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 20

62030 Bråfors	Värdeklass: 3
Församling: Norberg	Topografisk karta: 12 F SO
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6658 1496
Totalarea: 3 ha	Naturtyper: ÖPPENHAG

Landskap: Bråfors ligger i norra delen av ett långsträckt kulturlandskap mellan sjöarna Vevungen och Gatjärnen. I det böljande, delvis igenväxande, odlingslandskapet förekommer skogklädda höjdparter.

Naturtyper: Öppen hage.

Vegetationstyper: Hällmarks-torräng, fårsvingel-torräng, fårsvingel-hed, rödvenäng, samt tuvstarr-variant av högörtäng.

Flora: I det tämligen glesa trädskiktet förekommer ask, vårtbjörk, glasbjörk, lönn, alm, rönn, tall och lärk. I buskskiktet finns druvfläder, syren, rosor och spirea. Örtfloran är rik med ett flertal arter bundna till slätter och bete: darrgräs, vårbrodd, luddhavre, ängshavre, ängsfryle, harstarr, hirsstarr, skogsklöver, gökärt, revfibbla, gråfibbla, ängsklocka, liten blåklocka, rödklint, blåsuga, ängsvädd, prästkrage, brudborste, ormrot, femfingerört och backnejlika.

Kulturhistoria: F d bergsmansby med hytta och stångjärnssmide. En del välbevarade byggnader.

Nuvarande hävd: Markerna saknar hävd.

Ingrepp/påverkan: Markerna är, med undantag av ett delområde inte påverkade av kvävegödselmedel.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Det vackert böljande kulturlandskapet vid Bråfors hyser, trots de senaste årens svaga hävd, en mycket rik flora och för trakten ovanliga växtsamhällen. Med anledning av hävdens tillstånd och av objektets läge i ett äldre odlingslandskap omgivet av kulturhistoriskt intressanta gårdar, utgör Bråfors ett restaureringsobjekt med mycket höga värden.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d h j m

Befintligt skydd och planeringsstatus

Riksobjekt för K

Objekt i länsstyrelsens naturvårdsplan: 62:35 II

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 21

62031 Årnebo

Värdeklass: 3

Församling: Norberg

Topografisk karta: 12 F SO

Markägarkategori:

Koordinater: 6657 1496

Totalarea: 1 ha

Naturtyper: TRBUSHAG

Landskap: Årnebo ligger i södra delen av ett långsträckt kulturlandskap mellan sjöarna Vevungen och Gatjärnen. I det böljande, delvis igenväxande odlingslandskapet, förekommer skogklädda höjdparter.

Naturtyper: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Fårsvingelhed och rödvenhed.

Flora: I trädskiktet finns vårtbjörk, gran och tall. Buskar av en förekommer tämligen rikligt. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, stagg, ängsfryle, harstarr, backnejlika, gråfibbla, liten blåklocka, ängsklocka, prästkrage, skogsklöver, gökärt och nattviol.

Kulturhistoria: -

Nuvarande hävd: Ca halva arealen är välhävdad genom bete. Den andra halvan saknar hävd.

Ingrepp/påverkan: -

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: De naturliga fodermarkerna vid Årnebo hyser en rik och av handelsgödsel opåverkad flora. Skogsområdet norr om Årnebo gård bär tydliga tecken på tidigare beteshävd. Idag hävdas enbart partierna närmast gården. I anslutning till dessa partier finns goda förutsättningar för utökning av betesmarkerna.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1

Stödkriterier (ej rangordnade): a d h i

Befintligt skydd och planeringsstatus

Objekt i länsstyrelsens naturvårdsplan: 62:35 II

62032 Malmkärra	Värdeklass: 2
Församling: Norberg	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori: DOMÄNF	Koordinater: 6659 1502
Totalarea: 7 ha	Naturtyper: ÖPPENHAG BLANDHAG TRBUSHAG

Landskap: St Malmkärra är en liten by, avsidet belägen i skogarna väster om Norberg.

Naturtyper: Öppen hage (äng), blandlövhage samt annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: En mosaik av hållmarks-torräng, fårsvingel-hed, rödvenhed, rished, rödvenäng, örtrik typ av rödvenäng, skogsnävaäng, gräs-lågstarräng och tuvstarr-variant av högörtäng.

Flora: Trädskiktet domineras av björk och asp. Dessutom gråal, lönn, rönn, lind, hägg, sälg, gran och tall. I buskskiktet förekommer rikligt med en, samt sparsamt med kanelros. Örtfloran är mycket rik: vårbrodd, stagg, darrgräs, luddhavre, ängshavre, vårstarr, pillerstarr, knagglestarr, hirsstarr, hårstarr, ängsfryle, gökärt, skogsklöver, ängsskallra, höskallra, bockrot, ängsklocka, liten blåklocka, stor blåklocka, ängsvädd, vårfingerört, ängsviol, norrlandsviol, brudborste, jungfrulin, ormrot, blåsuga, slätterblomma, dvärglumner, ormtunga, backruta, gullviva, backnejlika, låsbräken, brudsporre, tvåblad, grönkulla, jungfru Marie nycklar, prästkrage, rödklint, rödkämpar, samt ängsgentiana och fältgentiana.

Kulturhistoria: Gammal bergsmansby med hytt- och gruvverksamhet. I de naturliga fodermarkerna förekommer odlingsrösen, husgrunder, gruvhål samt en äldre väg.

Nuvarande hävd: Två delobjekt är hävdade genom röjning, ett genom sporadisk slätter och ett saknar hävd.

Ingrepp/påverkan: Sönderkörning med motorcykel förekommer.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: I kraftledningsgatan mellan Hedkärra och Malmkärra förekommer den mest unika ängsmarksfloran i länet. Detta till följd av gynnsam berggrund (järnmalmsförande leptitstråk med inlagrad urkalk, topografin (bergiga höjdområden till stor del ovan HK) och markanvändningen (förr avverkade skogar till hytt- och gruvverksamhet, bete och slätter, numera återkommande röjningar i ledningsgatan. Malmkärra är ett restaureringsobjekt av första klass.

Huvudkriterier (ej rangordnade): B

Stödkriterier (ej rangordnade): b d e f h i j

— Befintligt skydd och planeringsstatus —

Objekt i länsstyrelsens naturvårdsplan: 62:34 III

62034 Hinsebo	Värdeklass: 2
Församling: Norberg	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6663 1505
Totalarea: 3 ha	Naturtyper: ÖPPENHAG BJÖRKHAG TRBUSHAG

Landskap: Hinsebo ligger i östra delen av det långsträckt kulturlandskapet norr om sjön Kalven. Terrängen är vackert böljande med öppna odlingsmarker och mellanliggande skogsområden.

Naturtyper: En mosaik av öppen hage, björkhage, samt annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Rödvenhed och rödvenäng, samt inslag av rished.

Flora: Trädskiktet består av vårtbjörk, asp, gråal, gran och tall. I örtfloran förekommer ett antal slätter- och betesgynnade arter: vårbrodd, darrgräs, femfingerört, gråfibbla, ängsklocka, liten blåklocka, gökärt, revfibbla, ängsvädd, prästkrage och bockrot.

Kulturhistoria: Tidigare hyttverksamhet. I objektet förekommer en genuin gårdsmiljö med välbevarad äldre bebyggelse samt äldre åkrar.

Nuvarande hävd: Markerna är till större delen välhävdade genom bete, med undantag av ett tätbevuxet skogsparti.

Ingrepp/påverkan: Med undantag av ett smärre område i objektets norra del, saknas gödselpåverkan.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Hinsebo ger ett intryck av att utgöra ålderdomlig bergslagsmiljö med välbevarad gård, gårdsbeten och beteshävdad skogsmark, alltsammans beläget på ett höjdparti i ett vackert böljande kulturlandskap.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 C

Stödskriterier (ej rangordnade): a b d h i j m

Befintligt skydd och planeringsstatus

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 24

62036 Kylsbo	Värdeklass: 2
Församling: Norberg	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6664 1507
Totalarea: 16 ha	Naturtyper: ÖPPENHAG BLANDHAG BETESKOG

Landskap: Kylsbo är beläget på ett, delvis skogbevuxet, höjdparti i utkanten av de öppna jordbruksmarkerna runt Kylsbo by.

Naturtyper: Öppen hage, blandlövhage och betad skog.

Vegetationstyper: Vid Kylsbo förekommer delvis mosaikartade vegetationstyper. Fårsvingelhed, variant av hållmarkstorräng, rödvenhed, rödvenäng, gräs-lågstarräng och källkärr.

Flora: I trädskiktet, som bitvis är tätvuxet, finns vårtbjörk, glasbjörk, asp, rönn, hägg, gråal, klibbal, gran och tall. Enen dominerar i buskskiktet och dessutom finns druvfläder, brakved, tibast, skogstry och videarter. I örtfloran förekommer ett stort antal slätter- och betesgynnade arter: stagg, darrgräs, vårbrodd, knägräs, ängsfryle, hirsstarr, knagglestarr, harstarr, rödklint, ängsklocka, liten blåklocka, stor blåklocka, prästkrage, jungfrulin, ormrot, kattfot, ögontröst, backnejlika, blåsuga, skogsklöver, bockrot, gråfibbla, ängsvädd, rödkämpar, revfibbla, gökärt, ängsviol, slätterblomma, jungfru Marie nycklar och brudborste.

Kulturhistoria: I betesmarkerna förekommer äldre åkrar, stengärdesgård, odlingsrösen och en f d hårdvallsäng.

Nuvarande hävd: De öppna markerna vid Kylsbo är mycket välhävdade av får och hästar, medan de skogbevuxna partierna, beroende på täckningsgrad, har svagare hävd.

Ingrepp/påverkan: De naturliga fodermarkerna är inte påverkade av kvävegödselmedel. Mindre diken förekommer.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Betesmarkerna vid Kylsbo hyser en mycket rik och av handelsgödsel opåverkad flora. Stora delar av objektet är idag tätbevuxna av sly, där de betande fåren gör en stor naturvårdande insats med bete, ringbarkning m m. För att påskynda återställandet av dessa partier bör en manuell utglesning av trädskiktet göras. Fåren klarar inte av, eller ratar, vissa trädslag och dimensioner.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2 C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d f h i m

— Befintligt skydd och planeringsstatus —

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 25

62037 Nordansjö

Värdeklass: 3

Församling: Norberg

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori:

Koordinater: 6664 1506

Totalarea: 2 ha

Naturtyper: BLANDHAG

Landskap: Nordansjö ligger i östra delen av det långsträckta kulturlandskapet norr om sjön Kalven.

Naturtyper: Blandlövhage.

Vegetationstyper: Rödvenhed och tuvtåteläng.

Flora: I trädskiktet förekommer björk, gråal, asp, gran och tall. Buskar av en förekommer sparsamt. I örtfloran förekommer ett antal slätter- och betesgynnade arter: skogsklöver, ängsklocka, liten blåklocka, gråfibbla, ormrot, svinrot, tvåblad, ängsfryle och ängsvädd.

Kulturhistoria: Lågpartierna inom objektet nyttjades tidigare som slättermark. Hyttverksamhet vid Hinsebo.

Nuvarande hävd: Markerna är svagt till måttligt hävdade genom bete.

Ingrepp/påverkan: -

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Nordansjö är ett restaureringsobjekt med stor betydelse för landskapsbilden i det kulturhistoriskt intressanta området längs Botån.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2

Stödkriterier (ej rangordnade): a d h i

Befintligt skydd och planeringsstatus

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 24

62038 Rosendal	Värdeklass: 1
Församling: Norberg	Topografisk karta: 12 G SV
Markägarkategori: ENSKILD	Koordinater: 6658 1508
Totalarea: 14 ha	Naturtyper: BLANDHAG SÖTSTRAN BJÖRKHAG

Landskap: Byn Rosendal utgörs av en bykärna samt spridda byggnader längs en slingrande grusväg, omgiven av ett öppet odlingslandskap i sluttningarna mot sjön Trätten.

Naturtyper: Björkhage, blandlövhage, sötvattenstrandäng, samt ospecificerade gårdsbeten.

Vegetationstyper: Vid Rosendal förekommer fårsvingelhed, rödvenhed, rished, rödvenäng, tuvtåteläng och högstarräng.

Flora: I trädskiktet förekommer asp, björk, rönn, säl, hägg, gråal, klippal, tall och gran. I buskskiktet finns spridda förekomster av rosor, videarter, druvfläder och olvon. I örtfloran förekommer ett flertal slätter- och betesgynnade arter: ängshavre, luddhavre, vårbrodd, harstarr, knagglestarr, rödklint, ängsklocka, liten blåklocka, stor blåklocka, ängsvädd, ormrot, skogsklöver, gökärt, prästkrage, bockrot, blåsuga, nattviol, revfibbla och gråfibbla.

Kulturhistoria: Gammal bergsmansby. Genuina gårdsmiljöer med välbevarad bebyggelse, äldre åkrar, odlingsrösen samt en lada.

Nuvarande hävd: Hävden inom delobjekten är mycket varierad och består dels av beteshävd, svagt- välbetat, dels enbart röjning.

Ingrepp/påverkan: De naturliga fodermarkerna är, med smärre undantag, inte påverkade av kvävegödsel.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Rosendal är en vackert belägen bergsmansby i sluttningarna ovanför sjön Trätten. Byn som helhet ger intryck av att utgöra ett äldre kulturlandskap med välbevarade gårdar varvade med gårdsbeten, örtrika hagmarker och åkermark. Delar av objektet är i behov av vårdåtgärder.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1 B C

Stödkriterier (ej rangordnade): a b d e f h i j m

— Befintligt skydd och planeringsstatus —

Objekt i länsstyrelsens naturvårdsplan: 62:38 II

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 27

62039 Livsdal

Värdeklass: 3

Församling: Norberg

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori: ENSKILD

Koordinater: 6657 1509

Totalarea: 2 ha

Naturtyper: BLANDHAG

Landskap: Byn Livsdal är belägen vid Norbergsån som sammanbinder sjöarna Trätten och Holmsjön. Byn omges av öppna odlingsmarker.

Naturtyper: Blandlövhave och ospecificerat gårdsbete.

Vegetationstyper: Rödvenhed med inslag av fårsvingelhed.

Flora: I trädskiktet förekommer asp, björk, rönn, hägg, klibbal, tall och gran. I örtfloran förekommer ett antal slätter- och betesgynnade arter: ängshavre, luddhavre, vårbrodd, ängsklocka, liten blåklocka, gökärt, gråfibbla, prästkrage och ängsvädd.

Kulturhistoria: Gammal välbevarad bergsmansby. I betesmarkerna förekommer äldre åkrar, odlingsrösen och en lada.

Nuvarande hävd: Markerna är mestadels måttligt hävdade genom bete. Ett delobjekt saknar hävd.

Ingrepp/påverkan: Ett mindre område är svagt påverkat av gödsel.

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Byn Livsdal är en av de vackraste och mest bevarade bergsmansbyarna i Norbergs bergslag. I byn förekommer ett flertal kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Betesmarkerna i Livsdal utgörs av gårdsbeten och åkerbeten. I åkermarkerna förekommer ett antal opåverkade åkerholmar och randområden med värdefull vegetation.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A1

Stödkriterier (ej rangordnade): a d h i j m

Befintligt skydd och planeringsstatus

Riksobjekt för K

Objekt i kulturminnesvårdsprogram: 28

ÄNGS- OCH HAGMARKER I VÄSTMANLANDS LÄN

62040 Hönsgärdet

Värdeklass: 3

Församling: Norberg

Topografisk karta: 12 G SV

Markägarkategori:

Koordinater: 6657 1510

Totalarea: 1 ha

Naturtyper: SÖTSTRAN

Landskap: Hönsgärdet ingår i det mer eller mindre sammanhängande kulturlandskapet längs Norbergsåns vattensystem. Objektet är beläget vid sundet mellan Holmsjön och Dammsjön.

Naturtyper: Sötvattenstrandäng.

Vegetationstyper: Tuvtåteläng och variant av högstarräng.

Flora: Trädskiktet består av glasbjörk. I buskskiktet förekommer videarter. Örtfloran är, som vanligt för traktens strandängar, fattig på indikatorarter för hävdad och ogödslad mark. Enda representanten är harstarr.

Kulturhistoria: -

Nuvarande hävd: Markerna är till hälften svagt till måttligt hävdade genom bete. I övrigt saknas hävd.

Ingrepp/påverkan: -

Sammanfattande värdeomdöme om objektet: Den lilla strandängen vid Hönsgärdet hyser en tämligen trivial, men för trakten ganska typisk, strandängsflora. Objektet, som utgör del av ett åkerbete, har förutsättningar att utvecklas med hårdare betestryck.

Huvudkriterier (ej rangordnade): A2

Stödkriterier (ej rangordnade): a d h i

— Befintligt skydd och planeringsstatus —

--